

- Necessitats bàsiques: manifestació, regulació i control en relació amb el benestar personal.
- Hàbits i pràctiques sostenibles i socialment responsables relacionades amb l'alimentació, la higiene, el descans, la cura personal i la cura de l'entorn.
- Activitat física estructurada amb diferents graus d'intensitat.
- Rutines: planificació seqüenciada de les accions per resoldre una tasca; normes de comportament social en el menjar, el descans, la higiene i els desplaçaments, etc.
- Identificació de situacions perilloses i prevenció d'accidents.

D. Interacció socioemocional en l'entorn. La vida al costat dels altres

- La diversitat familiar.
- La família i la incorporació a l'escola.
- Habilitats socials, afectives i de convivència: comunicació de sentiments i emocions i pautes bàsiques de convivència, que incloguin el respecte a la igualtat de gènere i el rebuig a qualsevol tipus de discriminació.
- Estratègies d'autoregulació de la conducta. Empatia i respecte.
- Resolució de conflictes sorgits en interaccions amb els altres.
- L'amistat com a element protector, de prevenció de la violència i de desenvolupament de la cultura de la pau.
- Fórmules de cortesia i interacció social positiva. Actitud de cura, d'ajuda i de col·laboració.
- La resposta empàtica a la diversitat deguda a les distintes formes de discapacitat i a les seves implicacions en la vida quotidiana.
- Joc simbòlic. Observació, imitació i representació de persones, personatges i situacions. Estereotips i prejudicis.
- Altres grups socials de pertinença: característiques, funcions i serveis.
- Poblacions i activitats de l'entorn.
- Celebracions, costums i tradicions. Eines per a l'estima dels senyals d'identitat cultural presents en el seu entorn.

ÀREA 2. DESCOBRIMENT I EXPLORACIÓ DE L'ENTORN

En aquesta àrea es pretén afavorir el procés de descobriment, observació i exploració dels elements físics i naturals de l'entorn, concebant-lo com un element provocador d'emocions i sorpreses, i tractant que, juntament amb el seu progressiu coneixement, els alumnes vagin adoptant i desenvolupant actituds de respecte i valoració sobre la necessitat de cuidar-lo i protegir-lo.

L'àrea adquireix sentit des de la complementarietat amb les altres dues, i així hauran d'interpretar-se en les propostes didàctiques: des de la globalitat de l'acció i dels aprenentatges.

Les competències específiques de l'àrea s'orienten, per tant, al desenvolupament del pensament i de les estratègies cognitives a través del procés de descobriment

de l'entorn físic i natural. Amb això es reforça la seva disposició per explorar, es potencia una actitud progressivament qüestionadora i s'anima a proposar solucions diversificades. Es pretén, en conclusió, potenciar la curiositat infantil cap a l'entorn, així com estimular una disposició activa cap al seu coneixement, propiciant a més l'evolució des del pla individual cap al col·lectiu: d'una banda, s'avançarà, a través d'un enfocament coeducatiu, des de la satisfacció dels interessos personals a la presa en consideració dels interessos del grup; per una altra, des de l'aprenentatge individual al cooperatiu.

L'àrea s'organitza entorn de tres competències específiques. La primera s'orienta al desenvolupament de destreses que ajuden a identificar i establir relacions lògiques entre els diferents elements que formen part de l'entorn; la segona se centra en el foment d'una actitud crítica i creativa per identificar els reptes i proposar possibles solucions; i la tercera suposa l'acostament respectuós cap al món natural, terrestre i marí, per despertar la consciència de la necessitat del seu ús sostenible, cura i conservació.

Es concep, doncs, el medi físic i natural, terrestre i marí, com la realitat en la qual s'aprèn i sobre la qual s'aprèn. Per tant, els sabers bàsics s'estableixen en funció de l'exploració qüestionadora i creativa dels elements que formen part de l'entorn a través de la interacció corporal amb aquest, les destreses i processos lligats a diferents formes de coneixement i experimentació, així com de les actituds de respecte i valoració que en tot cas han d'acompanyar-los.

Des d'edats molt primerenques, els infants exploren sobre el comportament i algunes de les característiques i propietats dels objectes i matèries presents en l'entorn. Una vegada incorporats al centre educatiu, s'afavorirà aquest desig d'actuar per conèixer i comprendre l'entorn. Primer, a través dels actes i de la manipulació dels objectes a l'abast, van prenent consciència de les sensacions que produeixen i comencen a constatar algunes de les conseqüències de les seves actuacions sobre ells; es manifesta llavors la intencionalitat, mitjançant la repetició de gestos i accions per comprovar-ne la relació amb l'efecte provocat. Més endavant, quan s'amplia i diversifica l'espai sobre el qual poden actuar com a conseqüència de la seva major capacitat de desplaçament, els processos d'experimentació es van enriquint, ja que disposen de més oportunitats per exercir accions cada vegada més variades i complexes.

Com a resultat de l'exploració i experimentació sobre objectes i materials, i a partir de la discriminació d'algunes de les seves qualitats i atributs, els infants poden proposar agrupacions o col·leccions segons un criteri triat. També estableixen relacions entre alguns dels atributs dels objectes i matèries i el seu comportament físic quan s'intervé sobre aquestes, i estableixen correlacions, al seu torn, entre aquestes intervencions i els efectes que produeixen. Això comporta el desenvolupament d'estratègies com l'anticipació i la previsió, la formulació d'hipòtesis i l'observació de fenòmens per constatar si es compleix allò que s'espera, i la discriminació entre les característiques permanents i les

variables. En definitiva, es produeix un acostament intuïtiu a nocions i conceptes bàsics pertanyents al medi físic, terrestre i marí, sempre contrastats amb la realitat, que comencen a assentar les bases del pensament científic.

El medi natural, terrestre i marí, i els éssers i elements que l'integren han estat sempre objecte preferent de la curiositat i interès infantil. Gràcies a la reflexió sobre les experiències i relacions amb els elements de la naturalesa, aniran progressant cap a l'observació i comprensió de les manifestacions i conseqüències d'alguns fenòmens naturals, aniran acostant-se gradualment al coneixement i valoració dels éssers vius, d'algunes de les seves característiques i de les relacions que s'estableixen entre ells i amb els éssers humans. Cobra especial rellevància el foment de la valoració i l'estima cap a la diversitat i la riquesa del medi natural, terrestre i marí, a partir del descobriment que les persones formem part també d'aquest medi i de la vinculació afectiva a aquest, dos factors bàsics per iniciar des de l'escola actituds de respecte i cura cap al medi ambient, als animals i a les plantes i d'adquisició d'hàbits ecològics, saludables i sostenibles.

Els alumnes, encoratjats per l'interès i l'emoció, participaran amb iniciativa pròpia en situacions d'aprenentatge en les quals interaccionaran amb objectes, espais i materials. Manipulant, observant, indagant, provant, identificant, relacionant, analitzant, comprovant, raonant... descobriran les qualitats i atributs dels elements de l'entorn més pròxim. Així mateix, experimentaran i desplegaran progressivament destreses senzilles pròpies del mètode científic i del pensament computacional i de disseny. A més, utilitzaran els diferents llenguatges i formes d'expressió per acompanyar les seves accions, autoregular-se, compartir la seva sorpresa i la seva emoció davant una troballa, formular idees o preguntes i contar o representar les seves interpretacions o conclusions. Tot això en un context suggeridor i divertit que estimularà, sense forçar-la, la curiositat per entendre el que els envolta i els animarà a plantejar solucions creatives i originals per respondre als reptes que es plantegen.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

1. Identificar les característiques de materials, objectes i col·leccions i establir relacions entre ells, mitjançant l'exploració, la manipulació sensorial i el maneig d'eines senzilles per descobrir i crear una idea cada vegada més complexa del món desenvolupant les destreses logicomatemàtiques

En aquesta etapa, la curiositat dels infants per descobrir el món que els envolta fa de l'exploració, a través de la manipulació sensorial, l'instrument perfecte per identificar les característiques dels materials i objectes de l'entorn més pròxim i per establir relacions entre ells. La finalitat d'aquest joc exploratori en edats molt primerenques és gaudir de les sensacions físiques que produeix. No obstant això, a mesura que l'infant es desenvolupa, la demanda exploratòria s'amplia: al propòsit d'obtenir plaer per sentir i tocar, s'afegeix progressivament l'interès per

indagar sobre les diferents característiques dels objectes. Al moviment ampli i global se suma la capacitat per exercir accions més específiques i minucioses sobre ells. Tot això els proporciona cada vegada més informació sobre les seves qualitats.

La persona adulta ha de proposar reptes que cal resoldre, contextualitzats en situacions d'aprenentatge i experiències significatives, per a la qual cosa ha de triar el material i el tipus d'activitat que respongui a la intencionalitat que es pretengui aconseguir i tenir en compte que ha de partir dels interessos i les inquietuds individuals i grupals, i que la interacció amb els altres hi ha de jugar un paper de primer ordre. Així, els alumnes continuen establint relacions entre els seus aprenentatges, la qual cosa els permetrà desenvolupar progressivament les seves habilitats logicomatemàtiques de mesura, relació, classificació, ordenació i quantificació; primer, lligades als seus interessos particulars i, progressivament, formant part de situacions d'aprenentatge que atenen també els interessos grupals i col·lectius.

2. Desenvolupar, de manera progressiva, els procediments del mètode científic i les destreses del pensament computacional, a través de processos d'observació i manipulació d'objectes, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa a les situacions i reptes que es plantegen

Establir les bases del pensament científic, la iniciativa investigadora i la curiositat pel coneixement és inherent al desenvolupament de l'etapa d'educació infantil. Al llarg de l'etapa, els alumnes hauran de trobar solucions o alternatives originals i creatives a diferents qüestions, reptes o situacions. Ho faran mitjançant l'aplicació de processos inicialment senzills i manipulatius, que progressivament guanyaran en complexitat i requeriran major capacitat d'abstracció. Aquests processos són propis tant de les destreses de pensament computacional i de disseny com del mètode científic, i s'aplicaran descomponent una tasca en altres de més simples, formulant i comprovant hipòtesis, explorant i investigant, relacionant coneixements i plantejant idees o solucions originals.

3. Reconèixer elements i fenòmens de la naturalesa, i mostrar interès pels hàbits que hi incideixen sobre ella, per apreciar la importància de l'ús sostenible de recursos, la cura i la conservació de l'entorn en la vida de les persones

L'entorn pròxim és el primer context amb el qual es relacionen els infants des del naixement. Els diferents elements i fenòmens naturals que s'hi desenvolupen n'atrauran l'atenció i suposaran una oportunitat ideal per encoratjar-ne la curiositat a mesura que els van descobrint. L'actitud amb la qual es relacionin amb el medi físic i natural, terrestre i marí, condicionarà de forma significativa les seves experiències i aprenentatges. Així, des del primer moment, ha de propiciar-

se un acostament al medi natural i als éssers vius i inerts que en formen part amb tota la cura i respecte que la seva edat i aptituds permetin.

Aquest procés de descobriment i coneixement progressiu de l'entorn haurà d'orientar-se cap al desenvolupament d'una incipient consciència de conservació perquè, des d'aquestes primeres edats, es compregui la implicació i responsabilitat de tots en el respecte i la cura del medi. Al llarg de l'etapa, aniran adoptant i incorporant en les seves rutines diària hàbits per al desenvolupament sostenible, com el consum responsable o la cura i la protecció de la naturalesa i dels animals que l'habiten. Això contribuirà al fet que, de manera gradual, aprenguin a valorar les oportunitats que ofereix el medi ambient, i tot allò que fa possible la vida en el planeta.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Explorar i establir relacions entre els objectes a partir de les qualitats o atributs bàsics, i mostrar curiositat i interès.

1.2. Emprar els quantificadors bàsics més significatius relacionats amb la seva experiència diària, utilitzant-los en el context del joc i la interacció amb els altres.

1.3. Aplicar els seus coneixements sobre les nocions espacials bàsiques per situar-se en els espais, tant en repòs com en moviment, jugant amb el propi cos i amb els objectes.

Competència específica 2

2.1. Gestionar les dificultats, reptes i problemes amb interès i iniciativa, dividint-los en seqüències d'activitats més senzilles.

2.2. Proposar solucions alternatives a través de diferents estratègies, escoltant i respectant les dels altres.

Competència específica 3

3.1. Interessar-se per les activitats en contacte amb la naturalesa i les característiques dels elements naturals de l'entorn, mostrant respecte cap a aquests i cap als animals que l'habiten.

3.2. Identificar i anomenar els fenòmens atmosfèrics habituals en l'entorn, i entendre les seves conseqüències en la vida quotidiana.

Sabers bàsics**A. Diàleg corporal amb l'entorn. Exploració creativa d'objectes, materials i espais**

- Curiositat i interès per l'exploració de l'entorn i els seus elements.
- Exploració d'objectes i materials a través dels sentits.
- Identificació de les qualitats o atributs dels objectes i materials. Efectes que produeixen diferents accions sobre aquests.
- Relacions d'ordre, correspondència, classificació i comparació.
- Quantificadors bàsics.
- Nocions espacials bàsiques en relació amb el propi cos i els objectes.
- Nocions temporals bàsiques: canvi i permanència, continuïtat; successió i simultaneïtat; passat, present i futur.

B. Experimentació en l'entorn. Curiositat, pensament científic, raonament lògic i creativitat

- Indagació en l'entorn manifestant diverses actituds: interès, curiositat, imaginació, creativitat i sorpresa.
- Procés de construcció de nous coneixements: relacions i connexions entre el que és conegut i el que és nou i entre experiències prèvies i noves. Interaccions de qualitat amb les persones adultes, entre iguals i amb l'entorn.
- Iniciació al mètode científic i model de control de variables. Estratègies i tècniques de recerca: assaig i error, observació, comprovació i realització de preguntes.

C. Indagació en el medi físic i natural, terrestre i marí. Cura, valoració i respecte

- Efectes de les pròpies accions en el medi físic i en el patrimoni natural i cultural.
- Experimentació amb els elements naturals.
- Fenòmens naturals habituals: repercussió en la seva vida quotidiana.
- Respecte pels éssers vius, la naturalesa i els drets dels animals.
- Respecte pel patrimoni cultural present en el medi físic.

SEGON CICLE**Criteris d'avaluació***Competència específica 1*

1.1. Establir diferents relacions entre els objectes a partir de les seves qualitats o atributs, i mostrar curiositat i interès.

1.2. Emprar els quantificadors bàsics més significatius en el context del joc i en la interacció amb els altres.

1.3. Situar-se adequadament en els espais habituals, tant en repòs com en moviment, aplicant els seus coneixements sobre les nocions espacials bàsiques i jugant amb el propi cos i amb objectes.

1.4. Identificar les situacions quotidianes en les quals cal mesurar, utilitzant el cos o altres materials i eines per efectuar les mesures.

1.5. Organitzar la seva activitat, ordenant les seqüències i utilitzant les nocions temporals bàsiques.

Competència específica 2

2.1. Gestionar situacions, dificultats, reptes o problemes planificant seqüències d'activitats, mostrant interès i iniciativa i col·laborant amb els seus iguals.

2.2. Canalitzar progressivament la frustració davant les dificultats o problemes mitjançant l'aplicació de diferents estratègies.

2.3. Plantejar hipòtesi sobre el comportament de certs elements o materials, verificant-les a través de la manipulació i l'actuació sobre aquests.

2.4. Utilitzar diferents estratègies per a la presa de decisions amb progressiva autonomia, afrontant el procés de creació de solucions originals en resposta als reptes que se li plantegin.

2.5. Programar seqüències d'accions o instruccions per a la resolució de tasques analògiques i digitals, i desenvolupar habilitats bàsiques de pensament computacional.

2.6. Participar en projectes utilitzant dinàmiques cooperatives compartint i valorant opinions pròpies i alienes, i expressar conclusions personals a partir d'aquestes.

Competència específica 3

3.1. Mostrar una actitud de respecte, cura i protecció cap al medi natural, terrestre i marí, els animals i les plantes, tot identificant l'impacte positiu o negatiu d'algunes accions humanes.

3.2. Identificar trets comuns i diferents entre éssers vius i inerts.

3.3. Establir relacions entre el medi natural i social a partir de coneixement i observació d'alguns fenòmens naturals i dels elements patrimonials presents en el medi físic.

